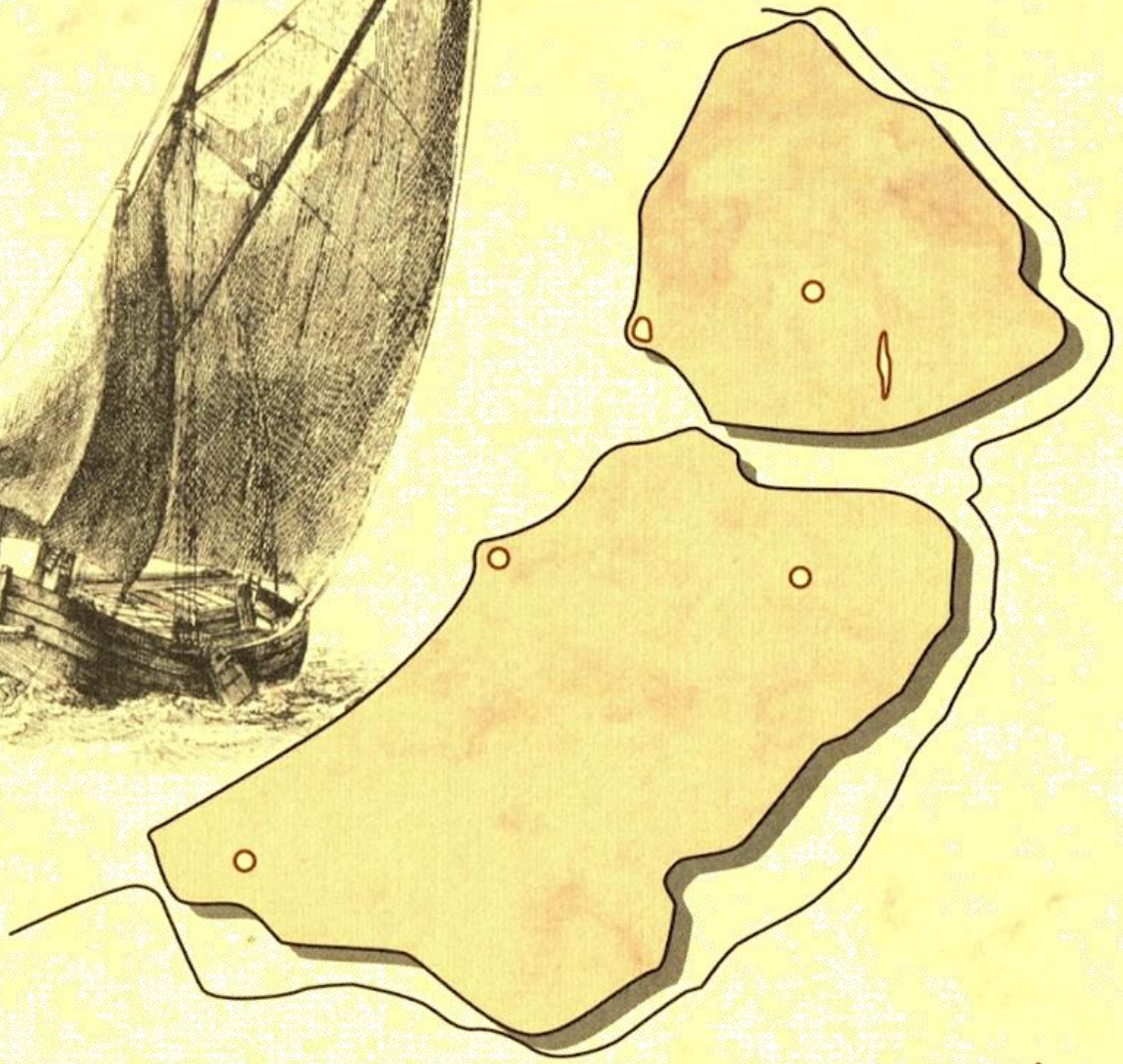
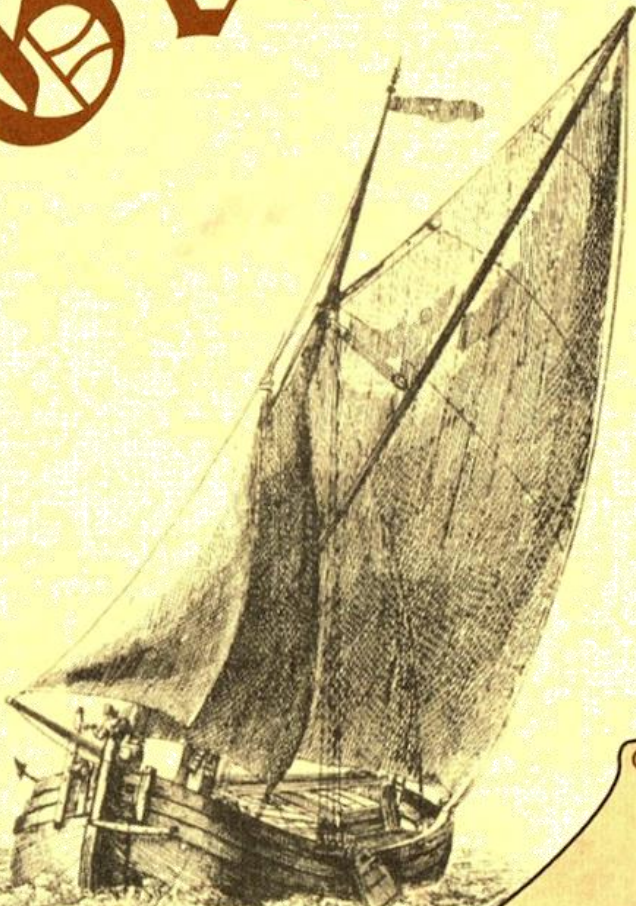

Genealogica

afdeling Flevoland

Nederlandse Genealogische Vereniging

39^e jaargang

Nr. 1

Februari 2023

Agenda

Lezingen

In Batavialand op zaterdagmiddag van 14.00 – 16.30 uur in de Ontginningszaal.

DATUM	ONDERWERP	SPREKER
25 februari	Het nut van oude belastingregisters bij genealogisch onderzoek	Mr. A.H.G. Verouden
10 juni	Automatische transcripties	Huub van Helvoort
21 oktober	Boeven in de familie	Martijn Spruit

Excursie

11 mei Excursie naar het Stadsarchief in Amsterdam.

Het definitieve programma wordt later bekend gemaakt.

21 sept Ook deze datum is een excursie gepland. Bestemming wordt later bekend gemaakt.

Voorouderspreekuren.

Almere (1e zat. van de maand)	De Nieuwe Bibliotheek Centrum	11 - 15 uur
Lelystad (1e zat. van de maand)	Studiecentrum Batavialand	11 - 15 uur
Kampen (1e zat. van de maand)	Stadskazerne	10 - 12 uur
Emmeloord (2e zat. van de maand)	FlevoMeer Bibliotheek	10 - 12 uur
Dronten/Swifterbant (1e zat.vd maand)*	FlevoMeer Bibliotheek	10 - 12 uur

* oneven maanden in Dronten,
even maanden in Swifterbant.

Mutaties in het hoofdbestuur van de NGV

Op de Algemene Vergadering van 26 november 2022 zijn er 3 mutaties in werking getreden in het hoofdbestuur. Secretaris Casper de Jong stelde zich niet meer herkiesbaar en is opgevolgd door de 2-de secretaris Henriette Adema. Er is nog een vacature voor 2-de secretaris. Ook is de vacature, die nog openstond in het hoofdbestuur opgevuld door de benoeming van Sjack Kasius, voormalig penningmeester afdeling Utrecht, tot algemeen bestuurslid. Ron Weening, 2-de penningmeester, was herkiesbaar en is met algemene stemmen herbenoemd. Casper de Jong is weer voorzitter van de afdeling Utrecht.

Nieuwjaarsbijeenkomst

Op 14 januari was in Museum Batavialand in Lelystad onze Nieuwjaarsbijeenkomst en leden voor leden. Na een welkomstwoord van onze voorzitter waren er een drietal sprekers.

Allereerst Mevr. Berna Veenboer die op zeer boeiende wijze wist te vertellen over verschillende aspecten die zij was tegengekomen bij haar onderzoek naar haar voormoeders. Vooral het onderzoek naar de geschiedenis van de woningen waar haar kinderen zijn geboren en wat daaruit is voortgevloeid was uitermate indrukwekkend. Verderop in dit blad een uitgebreide samenvatting van dit verhaal.

Daarna kwam Fred van der Zwan een presentatie geven van alles wat hij in het afgelopen jaar aan onderzoek en publicaties had gedaan. Op 15 oktober 2022 heeft hij een lezing verzorgd op de Nederlandse Heraldische dag in de Catharinakapel in Harderwijk. Ook heeft hij meegewerkt aan een onderzoek naar wapenbrieven en adelsdiploma's in het Oostenrijkse staatsarchief. Fred heeft meegewerkt aan een groot kwartierstatenonderzoek, dat begon in Scheveningen, en heeft geleid tot het boek "SCHEVENINGSE AFSTAMMELINGEN VAN KAREL DE GROTE". Voor het NGV blad GensNostra heeft hij een artikel geschreven over de zoektocht naar keizerlijke wapenbrieven en adelsdiploma's in het Oostenrijkse staatsarchief. Verder heeft hij een presentatie verzorgd in Heilbron (Dld) over het "Tapijt van Bayeux" als voorbeeld van genealogisch en heraldisch onderzoek in Württemberg, Hessig en Schaffhausen. Ook is Fred lid geworden van een nieuwe werkgroep die gaat werken aan een nieuwe versie van Middeleeuws Vlechtwerk 2011. Dit is een database met personen die afstammen van Karel de Grote. Verder werkt Fred aan een artikel over "Rouwborden in protestantse kerken in Nederland (1600-1800).

Tot slot kwam Piet Peeters namens de Werkgroep Marketing & Communicatie met een update over het Communicatieplan 2022. Hierin werd inzicht gegeven in de sterke en zwakke punten van de NGV en ook de kansen en bedreigingen zijn uitvoerig besproken in de werkgroep. De doelstelling voor de korte termijn is leden behouden, nieuwe leden werven en de inkomsten vergroten. Er is een actieplan opgesteld dat in 2023 uitgevoerd zal worden. Geïnteresseerden kunnen zich via de website aanmelden voor de nieuwsbrieven van de afdelingen. Informatie over lezingen en andere activiteiten wordt via Facebook beschikbaar gesteld. Wij zullen de leden via nieuwsbrieven op de hoogte houden van de voortgang van het actieplan.

Na het officiële gedeelte waren er nog vele onderlinge contacten tussen de aanwezigen, die ervaringen uitwisselden en elkaar tips gaven. Hieruit bleek ook dat het verhaal over de "Stolpersteine" en de zoektocht naar de geschiedenis van hun woningen diepe indruk had achtergelaten. Een succesvolle start van de lezingen in 2023. Jammer dat zoveel leden deze interessante middag hebben gemist.

Mw. Berna Veenboer over “Stolpersteine”

Begin november 2022 kwam mevrouw Veenboer op het voorouderspreekuur in De Nieuwe Bibliotheek in Almere met een verzoek om hulp en een heel opmerkelijk verhaal. Het onderzoek naar haar voormoeders bracht haar naar Hoorn, Enkhuizen en Medemblik en de oudste voormoeder was geboren begin 1700 en verder kwam zij niet. Bij het zoeken naar meer informatie over haar familieverleden ging ze opzoek in Amsterdam naar de adressen waar hun kinderen zijn geboren. En daaruit kwam een opmerkelijk verhaal, waarvan we hieronder de tekst weergeven.

Mw. Berna Veenboer

Omdat mijn neven de één van vaders en de ander van moederskant de mannelijke lijn terug gevolgd hadden, was ik nieuwsgierig geworden naar de vrouwen. Misschien omdat ik uit een gezin van enkel vrouwen kom. Wij waren met 7 meisjes en zoals een keurig katholiek meisje betaamde ging ik naar meisjesscholen en de gidsen ook enkel vrouwen. Dus alles vrouw wat de klok sloeg.

Maar ik was nieuwsgierig. Ik ben via mijn computer in veel archieven gedoken. Zo kwam ik de adressen tegen waar mijn overgrootmoeder als dienstbode gewerkt had, in mei 1861. Een andere voormoeder werd gearresteerd en gevangen gezet, omdat ze het land van iemand had betreden.

Via mijn moeder ben ik teruggegaan (leve de open archieven) en uitgekomen bij mijn voormoeders. Eén ervan is Aaltje Olthoff de nicht van Pieter Teyler van der Hulst, (die van het Teyler museum ja). Zoals vele duizenden op de wereld, wist ik dat ik geen miljoenen

meer te erven had. Mijn man is mij dus niet om mijn geld getrouwd. Aaltje is in Hoorn geboren 18 mei 1820. Ze was al jong weduwe en hertrouwd met Jean Baptist Uijtdebroek een soldaat uit Antwerpen. Ze stierf 14 november 1867 in Den Helder in het kraambéd.

Al mijn voormoeders kwamen uit de omgeving van Hoorn, Medemblik en Enkhuizen. Twee van mijn voorvaders werkten, in de 18e eeuw, als smid bij de munt in Enkhuizen en Medemblik. De één als ijzersmid de ander, zijn schoonzoon, als zilversmid. En zo kom ik in 1711 bij Catharina Brouwer geboren in Enkhuizen 27-09-1711, overleden 22-12-1781. Daar stopt het voorlopig.

Samen met mijn dochter ben ik naar Enkhuizen getogen om letterlijk in de voetsporen van mijn voorouders te treden. De Munt (waar haar man Jan Hendrik Rust ijzersmid was) is nu een woonhuis en staat nog altijd in volle glorie te pronken. We hebben door Enkhuizen gedwaald en voelden alle twee dat we echt in de voetsporen van onze voorouders liepen. Ook een hele leuke stad om nogmaals te bezoeken wat we zeker gaan doen.

Op naar Medemblik waar ook een munt was gevestigd en waar hun dochter Johanna Rust werd geboren. Zij is later gehuwd met de zilversmid Gerrit Reek. Deze stad gaf een heel ander gevoel. Veel nieuwbouw en alleen de oude bewoners van die stad wisten waar de plek was waar de Munt moet hebben gestaan. Waar de Munt geweest was, staat nu een boom met muntjes uit 1700 erin geslagen en een plaquette en dat was het. We hebben samen afgesproken dat we ook nog naar Hoorn gaan om daar rond te kijken en het Westfries Archief te bezoeken. Ik ben nog niet uitgezocht.

En verder terug kom ik op dit moment niet. Soms moet je even wachten en dan vind je weer een pareltje zoals het testament van Catharina en haar man waar beider handtekeningen onder staan. Zo tastbaar en dichtbij kan je eigen geschiedenis komen.

Maar soms komt ook de meest recente geschiedenis heel dichtbij. Op een zondag morgen, het was zomer, zat ik in mijn kamer te zoeken wat ik nog meer van mijn verleden zou kunnen vinden. Ik tikte mijn adres uit Amsterdam in, dan kun je via het bevolkingsregister zien, wie er nog meer op een adres hebben gewoond. Toen ik het adres vond stond erbij dat het een joods monument was. Dit prikkelde mijn nieuwsgierigheid nog meer. Ik klikte door en daar verschenen de namen. 9 Mensen van dit adres weggevoerd en vermoord in 1942. Grootouders, ouders, broer, schoonzus en 3 kinderen, waarvan de jongste pas 1½ jaar was. De rillingen liepen over mijn rug. Ik ben daar geboren en getrouwd. Onze kinderen zijn ook in de Rivierenbuurt geboren. Nogmaals zoeken, nu naar het adres waar onze zoon geboren is, ook een joods monument. Zo ook het adres waar onze dochter geboren is. Ik moest even naar adem happen. Ik hoorde de kinderen hier op het plein spelen, lachen en plezier hebben. Het leek of de wereld even alleen bestond uit mijn kamer en het plein.

Ik moest hier iets mee en heb contact gezocht met de Stichting Stolpersteine en heb in eerste instantie voor de jongste kinderen, uit naam van mijn kinderen en mijzelf, op alle drie de adressen een struikelsteentje besteld. Afgelopen jaar zijn de eerste twee steentjes gelegd. Wij kregen contact met de familie van het adres waar onze zoon is geboren. We hoorden dat er één overlevende was. Bij het plaatsen vertelde zij, dat toen ze 6 weken oud was, is ondergedoken. Haar vader, moeder en zusje van 5 zijn weggevoerd en vermoord. Zij en haar hele familie, man, kinderen en kleinkinderen waren bij het leggen van het steentje aanwezig. Hun kleinzoon zong het “kaddish”¹ gebed wat heel indrukwekkend was.

Het laatste adres daar waar onze dochter geboren is heeft ook een indrukwekkend verhaal. Doordat de Lekstraat opengelegd wordt kan het steentje daar pas, dit jaar geplaatst worden. Er woonden drie mensen vader, moeder en zoon. De moeder was in 1942 al overleden aan een ziekte. Vader en zoon moesten alleen verder. Vlak daarop was een razzia en moesten ze onderduiken. De jongen Samuel was een albino en is ondergebracht bij een weduwe met 8 kinderen. Hij viel niet op met zijn witte haren en ging ook gewoon naar school. Hij werd verraden en is in 1944 op 6 jarige leeftijd vermoord en zijn vader is vermoord in 1945.

Ik dacht dat dit het was. Tot ik op een ochtend gebeld werd vanuit Israël door de broer van de vader van Samuel die gehoord had dat er een steentje geplaatst zou worden. Hij komt met zijn familie naar Nederland als het plaats vindt. Maar er is nog meer. Door dit gebeuren is er familie van de moeder van Samuel gevonden en die hebben nu contact met de familie in Israël. Het zal een grote groep van mensen zijn bij de leggen van de laatste steentjes.

Deze geschiedenis is er één waaraan ook ik mijn steentje heb kunnen bijdragen. Vrede in alle talen gewenst voor iedereen in 2023.

Mevr. Berna Veenboer.

¹ Het **Kaddiesj** (Hebr): ofwel **Kaddesj** (Ned - Jiddisch) is een van de belangrijkste gebeden van het Jodendom. In tegenstelling tot veel andere gebeden is het niet in het Hebreeuws, maar in het Aramees geschreven.

Bron: <https://www.messiaansesjoel.nl/feesten-en-gedenkdagen/joodse-tradities>

Gedicht van Mw. Berna Veenboer

Het onderzoek naar de adressen waar hun kinderen zijn geboren en alles wat daarna heeft plaatsgevonden heeft mevrouw Veenboer geïnspireerd tot het volgende gedicht.

*De onschuld had geen kans
Tegen soldaten met geweren,
Honden en laarzen
De uniforme kleren*

*De onschuld had geen kans
De onschuld voelt en ziet
De soldaten ogen
Voelt de haat en ook verdriet*

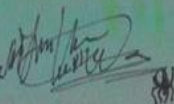
*De onschuld ziet angst
Mensheid die meebeweegt
De kilte en de leegte
Menselijkheid, uitgeveegd*

*De onschuld had geen kans
Een kind vraagt "mammie waarheen"?
"Ssstt, we blijven samen,
Ik laat je niet alleen".*

*De onschuld voelt, ziet, kijkt
Ogen, wanhoop, hoofd gebogen
De onschuld begrijpt het niet
De onschuld huilt, onvermogen*

*Boze ogen, lege ogen, dode ogen,
Kinderen huilen moeders troosten
Stil maar schatje mama is hier
Kleed je maar uit we gaan douchen*

*Huilend kind zo onschuldig
Huilend kind wees geduldig
Huilend kind er is geen water
Huilend kind dan even later
Oorverdovende stilte*

Juni 2022

Jaarverslag 2022

Het jaar 2022 begon met beperkingen in verband met de corona pandemie. Per 15 januari traden de eerste versoepelingen in werking en werd het ook voor ons weer mogelijk om activiteiten en bijeenkomsten voor onze leden te organiseren. In februari zijn we weer gestart met de voorouderspreekuren en op 19 februari hebben we weer een lezing gehouden. Ook de reguliere vergaderingen (voorzittersoverleg) en de Algemene Vergadering met het Hoofdbestuur van de NGV werden weer opgestart. Op 5 maart en op 10 september werd het voorzittersoverleg gehouden. De Algemene Vergadering werd gehouden in Bunnik op 21 mei en op 26 november. De Algemene Leden Vergadering van onze afdeling werd gehouden op 19 maart in Lelystad.

Lezingen en excursies.

Op 19 februari was onze 1-ste lezing na de corona pandemie. Leendert de Jong, voorzitter NGV Afdeling Kennemerland, heeft een boeiende lezing gehouden over Cholera in Zandvoort. Toen de Burgerlijke Stand werd gedigitaliseerd kwam aan het licht dat er in 1849 een extreem groot aantal overlijdens waren. Nadat deze cijfers van de overlijdens tussen 1812 en 1948 in een grafiek waren gezet, bleek in 1849 een heel hoge piek te zijn. Nader onderzoek leerde dat in 1849 voor de tweede keer een cholera epidemie was uitgebroken in De Nederlanden. Leendert de Jong is een boeiend verteller die door zijn enthousiasme en grote kennis van de lokale geschiedenis een inkijk heeft gegeven in de oorzaken en de gevolgen van deze voor Zandvoort rampzalige epidemie.

Op donderdag 21 april 2022 is een excursie georganiseerd naar de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag. De KB is de nationale bibliotheek van Nederland en hier wordt alles wat in en over Nederland verschijnt

verzameld, van middeleeuwse literatuur tot aan publicaties van vandaag. Zo'n 7 miljoen publicaties zijn in de magazijnen opgeslagen, boeken, kranten en tijdschriften. Het programma begon met een lezing door Sarah D'Huys over Delpher, het programma waarmee je kunt zoeken in de ca 18 miljoen krantenpagina's tussen 1618 en

1995, 12 miljoen tijdschriftenpagina's tussen 1800 en 1970 en ca 900.000 boeken tussen 1486 en 2013. Later kregen we ook nog een rondleiding door het archief, waar 120 km. aan boeken en tijdschriften liggen opgeslagen. Een zeer interessante excursie waarbij iedereen toch meer inzicht heeft gekregen in wat er allemaal word bewaard en welke mogelijkheden er zijn om dit in te zien.

Op 21 mei werd een lezing gehouden over het ondernemersechtpaar Jacques en Agneta van Marken.

Een boeiend verhaal over een sociaal ondernemer die in Delft in 1870 de Gist- en Spiritusfabriek (later Gist-Brocades) oprichtte en de Nederlandse Oliefabriek (later Calvé) en tevens was hij directeur van de Lijm- en Gelatinefabriek. Dit waren de voorlopers van het huidige DSM. Als eerste ondernemer in Nederland voerde de sociaal bewogen Jacques van Marken een pensioenregeling en een ondernemingsraad in. Samen met zijn vrouw Agneta realiseren ze hun droom, het Agnetapark, een dorp met 78 woningen naast de fabriek voor de arbeiders en hun gezinnen. Op zeer

boeiende wijze weet Jan van der Mast het verhaal van dit unieke echtpaar te brengen.

Op 29 september hebben we een excursie georganiseerd naar het Agnetapark in Delft, als vervolg op de lezing van 21 mei van Jan van der Mast. Het Agnetapark bevat in eerste instantie 78 woningen en is geopend in 1884. Het diende als huisvesting voor de arbeiders van de Lijm- en Gelatinefabriek, waarvan Jacques van Marken directeur was. De uitbreiding van het park in 1925 omvat 156 arbeiderswoningen en

een gemeenschapsgebouw. Het Agnetapark is sinds 1989 een rijksmonument en in februari werd de status "beschermd stadsgezicht" verleend. Jan van der Mast is een bevlogen verteller en heeft voor zijn boek Agneta diepgaand onderzoek verricht naar de historie van dit park. Doorspekt met anekdotes en gedichten van Jacques van Marken vertelt hij het verhaal van deze unieke plek in Delft.

Op 29 oktober is in Lelystad een lezing georganiseerd over het stamboom-programma GENSDATAPRO, die wordt verzorgd door Ir. Bas Wilschut, die dit programma heeft ontwikkeld in samenwerking met de NGV. Tijdens deze lezing kwam o.a. aan de orde hoe je een nieuwe stamboom begint, hoe je snel de eerste foto's toevoegt aan personen en hoe men zelf een bron kan invoeren. GDP is bij uitstek geschikt om bronnen vast te leggen en daar documenten aan te koppelen. Een heel heldere lezing die bij de gebruikers veel nieuwe inzichten heeft gegeven.

Ontwikkeling ledenaantallen.

Op 1 januari 2022 zijn we het jaar gestart met 99 leden. In de loop van het jaar hebben we 2 nieuwe leden mogen verwelkomen. Per 31 december hebben 3 leden hun lidmaatschap beëindigd, terwijl 1 lid is overgeschreven naar een andere afdeling. Helaas hebben we ook wegens overlijden afscheid moeten nemen van 5 leden. We starten het nieuwe jaar met 92 leden.

Voorouderspreekuren.

Met ingang van april zijn we weer gestart met voorouderspreekuren in Dronten en Swifterbant in de FlevoMeer Bibliotheek. Fred van der Zwan wordt daar bijgestaan door of Piet Peeters of Antoinette Timmermans. In Emmeloord zat in het verleden Willem Baas, Harrie Kramer en Jaap Woudenberg namens Seniorweb NOP in basisschool De Planthof. Deze school was niet langer beschikbaar en daarom zijn Willem, Harry en Jaap verhuisd naar de FlevoMeer Bibliotheek in Emmeloord. Zij draaien daar de voorouderspreekuren onder de vlag van de NGV. In Lelystad in het Studiecentrum van Batavialand en in Almere in De Nieuwe Bibliotheek zijn de voorouderspreekuren als vanouds goed bezocht en zijn geen mutaties in locatie en tijdstippen.

Genealogica.

Ook dit jaar hebben we weer 3 edities van de Genealogica uitgebracht. Naast de vele informatieve berichten hebben we ook weer kunnen genieten van de genealogische onderzoeken van Maurice Kruijk. Ook de verslagen van de lezingen en excursies kun je hier terugvinden. Ook zien wij een grotere inbreng van de leden en we hopen dat deze trend zich zal doorzetten. Op onze afdelingswebsite vind je alle digitale uitgaven van Genealogica vanaf 2017 terug en we hopen dit jaar nog meer jaargangen hier aan toe te voegen.

Ledenvergadering.

De Algemene Ledenvergadering van 19 maart stond voor een groot deel in het teken van de strategiediscussie op verzoek van het HB. Hierbij kwam o.a. naar voren dat onze leden vinden dat de NGV zich meer moet richten op het helpen bij voorouderonderzoek. Ook meer hulp bij onderzoek in Duitsland en gebruik maken van de bibliotheek van de WGOD. In de GensNostra staat altijd een rubriek met publicaties van andere afdelingen en onze leden doen een dringend verzoek deze publicaties op de website van de NGV te plaatsen. Ook vinden de leden samenwerking met zusterverenigingen noodzakelijk. De NGV moet zich meer richten op een jonger publiek en ook op mensen die niet in Nederland zijn geboren. Ook werd gevraagd om meer aandacht te schenken aan lesmateriaal voor stamboomonderzoek voor beginners en voor gevorderden. Tot slot werd geconcludeerd dat men het voortbestaan van de afdelingen heel belangrijk vond. De afdelingen vormen de kortste weg naar potentiële nieuwe leden door mensen concreet te helpen bij hun voorouderonderzoek.

Financiën.

NEDERLANDSE GENEALOGISCHE VERENIGING

Ingeschreven in het register van de K.V.K. te
Amsterdam no. 40531257

Afdeling Flevoland

Concept jaarverslag

Uitgaven

	2022 Begroting	2022 Werkelijk	2022 Verschil	2021 Werkelijk	2023 Begroting
1 Zaalhuur	€ -	€ 210,50	€ -	€ 62,50	€ 200,00
2 Sprekers	€ -	€ 445,00	€ -	€ 77,99	€ 650,00
3 Afdelingsblad	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
4 Bestuurskosten	€ -	€ 266,90	€ -	€ -	€ 250,00
5 Promotie	€ -	€ 55,66	€ -	€ -	€ 100,00
6 Bibliotheek	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 350,00
7 Diversen	€ -	€ -	€ -	€ 23,95	€ 550,00
	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totalen	€ 1.000,00	€ 978,06	€ -21,94	€ 164,44	€ 2.100,00

Het bestuur van de NGV afd. Flevoland

W. van der Most

P. Peeters

M.A.P.W. Kruijk

Voorzitter

Secretaris

Penningmeester

.....

.....

.....

Maurice Kruijk, penningmeester.

Werkgroep Marketing & Communicatie.

In oktober is een werkgroep Marketing & Communicatie gestart die als doel had te komen tot een communicatieplan dat bestaat uit te nemen acties die voortvloeien uit het Strategisch Plan. Namens de afdeling Flevoland had onze secretaris zitting in deze werkgroep. In dit plan zijn benoemd de sterke en zwakke punten van de NGV en ook de kansen en bedreigingen waarmee we te maken krijgen. De werkgroep is gekomen tot een 15-tal actiepunten die in de loop van 2023 opgestart zullen worden.

Piet Peeters, secretaris

Ben Schröer – Schoolmeester en fotograaf

Inleiding.

Wie interesse heeft in oude foto's over Drenthe kan op de website van het Drents Archief vele historische foto's vinden². Een van de foto collecties die gratis te zien is, is de foto collectie van schoolmeester Ben Schröer (1887-1957). Deze collectie van ruim 1254 foto's (te vinden door te zoeken op vervaardiger) bevat veel foto's over Nieuw-Schoonebeek en omgeving uit de eerste helft van de vorige eeuw.

Ruim veertig jaar lang fotografeerde Ben Schröer van alles wat er in en rond zijn dorp gebeurde. Van de natuur in en om Nieuw-Schoonebeek, schoolkinderen met hun juf, ondergelopen wegen en weilanden, veenarbeiders die turf afgraven, een vrouw bij een waterput, dorpsgenoten op de schaats etc. Veel foto's die Ben Schröer heeft gemaakt zijn van hemzelf en zijn vrouw An Schröer-Immens. Daarnaast getuigen de vele groeps- en portret foto's dat vrijwel alle Nieuw-Schoonebekers uit die periode op de foto zijn gezet. Ook maakte hij ruim vijf honderd foto's tijdens zijn reizen door Nederland, België, Duitsland, Frankrijk en Luxemburg. Zijn foto's over het schilderachtige Drenthe zijn diverse malen in De Katholieke Illustratie gepubliceerd.

Ben Schröer heeft met zijn foto collectie een bijzondere erfenis nagelaten. De foto's geven een prachtig beeld van Drenthe van de eerste helft van de twintigste eeuw. Leo van Bemmelen uit Schoonebeek heeft jaren lang heel nauwgezet al deze foto's (op glasplaten) gedigitaliseerd en waar nodig geretoucheerd. Ook heeft hij de foto's zo veel mogelijk van namen en beschrijvingen voorzien.

Om iets te begrijpen over de achtergrond van Ben Schröer wordt in dit artikel eerst het ontstaan van Nieuw-Schoonebeek beschreven. Vervolgens wordt ingegaan op voorouders van Ben Schröer, de schrijfwijze en de betekenis van de naam Schröer, een levensbeschrijving en tot slot een korte stamreeks.

Het ontstaan van Nieuw-Schoonebeek.

Nieuw-Schoonebeek is een relatief jong dorp, ontstaan in de negentiende eeuw. Het gebied waar nu Nieuw-Schoonebeek ligt, in het uiterste zuidoosten van Drenthe, bestond aan het einde van de achttiende eeuw uit uitgestrekte weidegronden. Hier lieten de Schoonebeker boeren hun vee weiden op de gemeenschappelijke gronden. Het gebied staat bekend om zijn booën, oude Saksische vee-hutten waar een herder met zijn rundvee verbleef. De herders kwamen zowel uit Schoonebeek als uit Duitsland (het huidige Emsland). Een grens met wat nu Duitsland is, bestond nog niet.

Schoonebeek en omgeving maakt onderdeel uit van het voormalig Bourtangermoeras, een groot hoogveengebied dat zich uitstreckte over Oost-Groningen, Oost-Drenthe en Emsland. Dit hoogveengebied had eeuwenlang uit militair oogpunt een belangrijke functie als beschermende barrière. Vanaf de late Middeleeuwen is het Bourtangermoeras, door ontginning, zowel voor turf als voor landbouwdoeleinden, steeds kleiner geworden. Aan het begin van de 21e eeuw zijn nog maar kleine restanten van dit moeras over.

² <https://www.drentsarchief.nl/onderzoeken/beeldbank>

Locatie van het voormalig Bourtangemoeras.

In de jaren 1764 en 1784 werd een grensakkoord gesloten tussen het Prinsbisdom Münster en de Republiek der Verenigde Nederlanden, waarbij de grens in het Bourtangermoeras werd vastgelegd. Van belang voor Schoonebeek was het grensakkoord van 1784, dat onder andere bepaalde dat het Schoonebekerdiep de grens tussen beide landen was. In het grenstraktaat van 2 juli 1824 tussen het koninkrijk der Nederlanden en het koninkrijk Hannover, gesloten in Meppen, werd de definitieve grens tussen beide landen bepaald.

De bisschop van Münster wilde het op zijn grondgebied gelegen deel van het Bourtangermoeras rendabel maken door stukken veen vrij te geven voor ontginning. Hiertoe werden vele Duitse kolonisten aangetrokken en ontstonden er nieuwe gemeenschappen net over de Duitse grens. De boeren van deze nieuwe gemeenschappen kwamen in steeds grotere aantallen hun vee weidden op het grondgebied van Schoonebeek. Door de ontginningen (afwateringen) in het Duitse gebied werden de Schoonebeekse weidegronden steeds drassiger. Het gevolg hiervan was dat vele Schoonebekers besloten hun minder waard geworden grond te verkopen aan de Duitse boeren. In 1805 vestigde de eerste Duitse boer zich met zijn gezin in (het latere) Nieuw-Schoonebeek. Het jaar daarop volgde de tweede Duitse boer. In 1821 hadden zich zeventien “Munsterlanders” (gezinnen) in de nieuwe kolonie gevestigd. Vier jaar later waren er tien Duitse gezinnen bijgekomen.

Foto's van Ben Schröer in De Katholieke Illustratie 2 april 1924. Op de beeldbank van het Drents Archief zijn deze foto's haarscherp te zien.

Die Duitse boeren kwamen allemaal uit het net over de grens gelegen Münsterse Emsland (toen onderdeel van het koninkrijk Hannover) en waren katholiek. De Schoonebekers waren protestant. Het verschil in taal, godsdienst en gewoonten had tot gevolg dat beide gemeenschappen gescheiden van elkaar bleven. De Duitse Katholieke gemeenschap, bleef lange tijd op Duitsland gericht, totdat het in 1849 een eigen katholieke kerk kreeg.

Schoonebeek, ook wel Oud-Schoonebeek genoemd (waarschijnlijk ter voorkoming van verwarring met Nieuw-Schoonebeek) en Nieuw-Schoonebeek maakten tot 1 juli 1884 onderdeel uit van de gemeente Dalem. Tot 1 januari 1989 vormden Schoonebeek en Nieuw-Schoonebeek samen de gemeente Schoonebeek. Sindsdien behoren Schoonebeek en Nieuw-Schoonebeek tot de gemeente Emmen.

De voorouders van Ben Schröer / de familie Schröer

De vader van Ben Schröer, Johan Heinrich Schroër, werd in 1846 geboren in het Duitse Lindloh. Hij vestigde zich voor 1875 in Nieuw-Schoonebeek. Lindloh is een klein boeren dorp en behoort samen met elf andere dorpen, waaronder de dorpen Rütenbrock, Schwartenberg en Wesuwe, tot de gemeente Haren (Duitsland). Rütenbrock ligt pal aan de Nederlandse grens ter hoogte van Ter Apel. Nadat het hierboven vermelde grensakkoord tot stand was gekomen tussen de Republiek der Verenigde Nederlanden en het Prinsbisdom Münster, kon de bisschop van Münster stukken veengrond vrijgeven voor ontginning. In 1788 werden de voor ontginning vrijgegeven stukken veen verloot en zo ontstonden tegelijkertijd de veenkoloniën Lindloh, Rütenbrock en Schwartzenberg. De eerste bewoners die zich in dit gebied vestigden waren boekweitboeren.

Onder de eerste bewoners van Lindloh bevond zich de grootvader van Johan Heinrich Schröer, Bernard Reinhard Schröer. Hij trouwde in 1794 in het nabijgelegen Wesuwe met ene Anna Catharina Schulte. Bernard Reinhard Schröer, kolonist en landbouwer, zal zich dus niet lang daarvoor in Lindloh hebben gevestigd. Mogelijk al in 1788. Van heel ver weg kwam Bernard Reinhard Schröer niet. Hij was afkomstig uit het nog geen circa 47 kilometer verderop gelegen dorp Langen, nu onderdeel van de gemeente Lengerich, Emsland, Nedersaksen.

Betekenis en spelling van de naam Schröer.

Volgens de Nederlandse familienamenbank verwijst de naam Schröer naar Schroder of Schrooier. Het is een beroepsnaam wat zowel snijder of kleermaker kan betekenen. Andere vermelde beroepen zijn wijnschroder (sjouwer van wijnvaten, kraanmeester, iemand die zware lasten, vaten oplaadt, vervoert) en muntschroder (muntschrooier, iemand die munten slaat, maar ook die munten aan de rand afvijlt (om het goudvijsel te gelde te maken!)).

Als genealogen zijn wij ons bewust van de juiste schrijfwijze van onze achternaam. De naam Schröer wordt in de bronnen in Nederland afwisselend geschreven als Schröer en als Schroër. De ambtenaren van burgerlijke stand waren niet bepaald consequent in de schrijfwijze. Voor de plaats Schoonebeek geeft de website www.wiewaswie.nl 66 vermeldingen bij de naam Schröer in de burgerlijke stand en het bevolkingsregister, 56 vermeldingen bij Schroër, 2 vermeldingen bij Schroer en 1 vermelding bij Schroër.

Zo is Ben Schröer bij zijn geboorte in 1887 ingeschreven met de naam Schröer. Het bevolkingsregister van Schoonebeek over de jaren 1890-1900 vermeldt Schroër. In zijn trouwakte van 1 augustus 1918 staat Schroër. Ook het ministerie van onderwijs was niet consequent met de achternaam van Ben Schröer. De Akte van Bekwaamheid als Onderwijzer van 17 april 1907 vermeldt Schroër, de Akte van Bekwaamheid voor Lager Onderwijs in het vak gymnastiek van 18 november 1910 vermeldt Schröer, en de Akte van Bekwaamheid als Hoofdonderwijzer van 4 september 1915 vermeldt Schroër. Tenslotte had ook de

Pensioenraad moeite met de naam Schröer. In de ene brief schreef men Schröer, om in de volgende brief weer over te gaan op Schroër. Pijnlijke verschrijvingen. Vooral voor een (hoof)onderwijzer!

Let op de spelling van de achternaam: Schroër / Schröer.

Ben Schröer.

In 1887 werd Johannes Bernardus (Ben) Schröer geboren als zesde kind van een boerenfamilie in Nieuw-Schoonebeek. Op de lagere school in Nieuw-Schoonebeek op het oosten. leerde hij het toenmalige schoolhoofd meester Frans Immens³ kennen, zijn toekomstige schoonvader. Zelf boer worden zag Ben niet zitten, hij wilde meer bereiken in het leven. Waarschijnlijk geïnspireerd door meester Immens volgde Ben een opleiding tot onderwijzer en hoofdonderwijzer. De onderlinge verhoudingen tussen Ben en de familie Immens waren zeer hartelijk en ook na het vertrek van meester Immens en zijn gezin in 1908 naar Rijpwetering beleven zij contact houden. Dit leidde er uiteindelijk toe dat Ben in 1918 trouwde met An Immens, de oudste dochter van meester Immens.

³ Overgrootvader van de auteur van dit artikel.

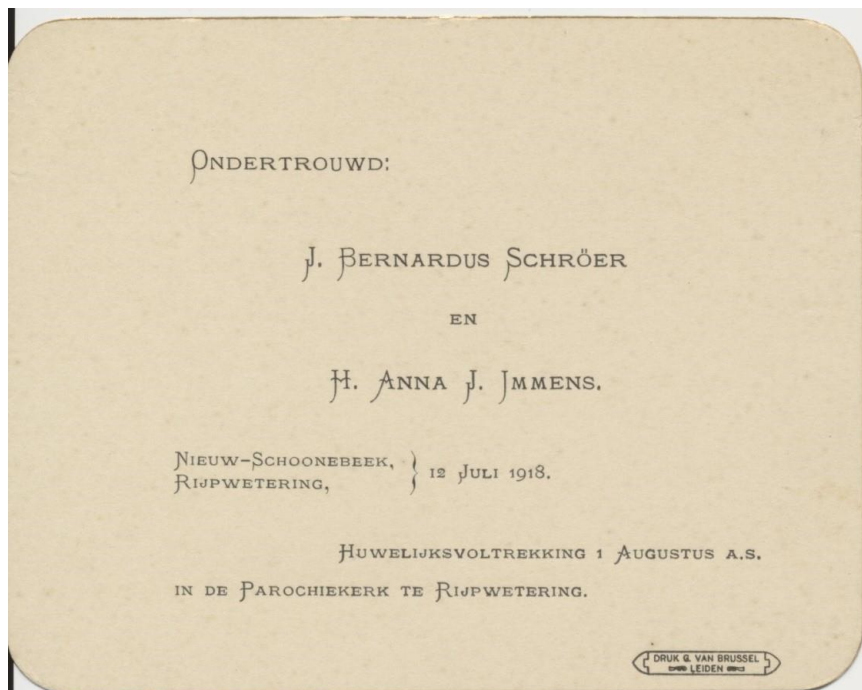

Schoolfoto Nieuw-Schoonebeek ca. 1900-1905. Geheel rechts meester Immens, 2e van rechts bovenste rij Ben Schröer.

Nadat Ben Schröer zes jaar onderwijzer was geweest in de buurt van Wijchen, kreeg hij een aanstelling aan de openbare lagere school op het Oosten in zijn geboortedorp. In 1916 werd hij benoemd tot hoofd van de openbare lagere school op het Oosten in Nieuw-Schoonebeek. Na hun huwelijk, in 1918, betrokken Ben en An het meesterhuis naast de lagere school, het huis waar An als kind al had gewoond. Als in 1924 de rooms katholieke Gerardus Majellaschool wordt geopend, wordt hij benoemd tot hoofd van deze nieuwe lagere school. Ben en An verhuizen dan naar het bij deze school nieuwe gebouwde meesterhuis aan de hoofdweg, nu: Europaweg). Ben Schroër bleef hoofd van deze school tot zijn pensionering in 1953. Hij overleed in 1957.

In 1910 werd er voor het eerst een vrouw voor de klas geaccepteerd door de gemeenteraad van Schoonebeek. In 1914 werd de echtgenote van hoofdonderwijzer Linssen van de openbare lagere school op het Oosten in Nieuw-Schoonebeek zwanger. Zij had een tijdelijke aanstelling als onderwijzeres. Haar bezorgde echtgenoot vroeg twee maanden vakantie voor zijn vrouw. De gemeenteraad ging hiermee akkoord, mits de hoofdonderwijzer op eigen kosten zou voor zien in de vacature. Dit leidde tot grote onrust bij een grote groep ouders die zich bij het gemeentebestuur beklagden over het feit dat de onderwijzeres gehuwd was. De raad besloot in het vervolg de voorkeur te geven aan ongehuwde onderwijzeressen en als ze in het huwelijk traden, hen direct te ontslaan.

Toen An Schröer-Immens in 1921, bij gebrek aan andere sollicitanten, werd benoemd als onderwijzeres op de openbare lagere school op het Oosten, gebeurde dat onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat als ze in verwachting raakte, onmiddellijk ontslag zou nemen. En tevens, dat ze bij de mogelijkheid van benoeming van een ongehuwde onderwijzeres hetzelfde zou doen! Dergelijk voorwaarden zijn tegenwoordig onvoorstelbaar.

Bij het openen van de rooms katholieke lagere school van Nieuw-Schoonebeek in april 1924 volgde An Schröer-Immens haar man en werd door het kerkbestuur van de Heilige Bonifatius parochie van Nieuw-Schoonebeek benoemd tot onderwijzeres. Ben en An waren de eerste maanden de enige leerkrachten van de rooms katholieke school, die vanaf het begin al 118 leerlingen telde. Dat Nieuw-Schoonebeek voor de rest van Nederland geen aantrekkelijk oord leek, bleek onder andere uit het feit dat op diverse vacatures voor een derde leerkracht geen enkele sollicitant reageerde. Uiteindelijk kregen ze op 1 juli 1924 versterking van de uit Suriname afkomstige onderwijzer J.G. Renardus.

In verband met de economische crisis in de jaren dertig had de Nederlandse regering besloten geen subsidie meer te verlenen voor gehuwde onderwijzeressen die geen kostwinnaar waren. Zodoende kreeg An met ingang van 1 januari 1937 eervol ontslag. Na de oorlog in 1945 kreeg ze weer een aanstelling voor drie jaren.

Evenals zovele onderwijskrachten in de gemeente Schoonebeek waren An en Ben Schröer ook nauw betrokken bij het lokale verenigingsleven. Zo was Ben Schröer bijvoorbeeld oprichter van de Katholieke Bibliotheek, die later in de Openbare Bibliotheek opging. Tevens was hij nauw betrokken bij de Wit - Gele Kruisvereniging, het Katholiek Armbestuur en de Katholieke Onderwijzersbond. Vanaf 1916 was hij betrokken bij de lokale burgerwacht waarvan hij een van de aanvoerders was. Menig verenigingsavond werd door Ben Schröer opgevrolijkt met series lichtbeelden van opnamen uit Zuid-Duitsland. Verder was hij jaren lang lid van de commissie tot wering van het schoolverzuim, lid van de commissie toezicht op het lager onderwijs en medeoprichter en lid van het dagelijks bestuur van het in 1932 opgerichte crisis comité.

Ben en An Schröer op de motorfiets

Toen de dreiging van een mogelijke oorlog met Duitsland toenam was Ben Schröer nauw betrokken bij de dienst voor de luchtbescherming (1935) en het lokaal comité bloedtransfusiedienst dat in 1939 op verzoek van het Nederlands Rode Kruis werd opgericht. Ook was hij, als commissie voorzitter, nauw betrokken bij de organisatie van belangrijke feesten en jubilea zoals bij het zilveren priesterfeest van D. Huurdeman (1927), de huldeblijk bij de herbenoeming van burgemeester O. Nordbruis van Schoonebeek (1929), de viering van het 12 ½ jarig patronaat van pastoor D. Huurdeman (1929), de viering van het volksfeest naar aanleiding van het vijftig jarig bestaan van de gemeente Schoonebeek (1935) en natuurlijk de viering van het 100 jarige bestaan van de St. Bonifatiusparochie in Nieuw-Schoonebeek (1949) en de viering van het 25 jarig jubileum van de R.K. Gerardus Majellaschool te Nieuw-Schoonebeek (1949).

An Schröer was 72 jaar lid van de rooms katholieke drankbestrijdingsvereniging Sobriëtas, waarvoor zij ook jarenlang als presidente van de lokale St. Annavereniging en de Mariavereniging optrad.

Ben Schröer was in zijn vrije tijd ook een fervent jager. Hier een foto van Ben in zijn jagerskostuum, ca. 1920.

Bij An en Ben, die zelf geen kinderen hadden, bleven regelmatig neefjes en nichtjes logeren. De meeste wilden alweer na een week naar huis. An gedroeg zich niet als een lieve tante, maar bleef ook buiten de school een schooljuffrouw. Diegenen die hier wel mee om konden gaan kwamen regelmatig terug. Een schooljuffrouw was zij niet alleen tegenover haar neefjes en nichtjes, ook tegenover volwassenen zoals haar schoonzusters. Zelfs oud leerlingen, die soms al meer dan 40 jaar geleden les van haar hadden gehad, bleef zij als een schooljuffrouw bejegenen. Wat karakter betreft waren An en Ben twee tegenpolen. Zij streng en corrigerend, hij juist vrolijk en hield An regelmatig voor de gek. Ook maakte hij grapjes over haar schooljuffrouwgedrag.

Nadat meester Frans Immens in februari 1945 was overleden, bleef zijn weduwe Bertha Immens-van Heeswijk alleen achter. Zij is toen bij An en Ben in huis komen wonen. Over hoe dit is gegaan zijn de verhalen

Immens met een bakfiets van Rijpwetering naar Nieuw-ron deed Charles Immens dit samen met een kennis die een auto met een laadbak had. Een andere bron verklaarde dat het niet haar zoon Charles was, maar haar andere zoon, Frans, die nadat Bertha korte tijd hem (Frans) had ingewoond, op een bakfiets naar Nieuw-Schoonebeek had gebracht.

Familie Mügge

In 1919 werd Heinrich Mügge aangesteld als onderwijzer van de lagere school in het net over de Duitse grens bij Nieuw-Schoonebeek gelegen Neuringe. Zijn echtgenote was ook lerares. Zij waren in 1917 in Straatsburg getrouwd, een feit dat later door de Duitse schoolautoriteiten werd berispt: een getrouwde leraar die nog niet eens zijn tweede examen had afgelegd! In de familie Mügge gaat het verhaal dat het dienstverband in het afgelegen Neuringe een "strafoverplaatsing" was voor deze insubordinatie. De leefomstandigheden in Neuringe waren bijzonder karig. Het dorp, een heidekolonie, was niet met vaste wegen met de naburige dorpen verbonden. De eerste maanden aten ze dagelijks aardappels met speksaus. Groente en fruit had men niet, dat groeide niet in het veen.

Al snel na zijn aanstelling kwam Heinrich Mügge in contact met An en Ben Schröer. Ben Schröer hielp zijn Duitse collega, die naast schoolmeester ook organist was geworden van de Evangelisch-Gereformeerde kerk in Neuringe, aan pianostudenten die voor hun lessen met guldens betaalden. Dat was van levensbelang tijdens de inflatieperiode (1923)! Ook werden zij in die crisisjaren door An en Ben Schröer met etenswaren geholpen. In die jaren (1920-1926) maakten de Mügges en de Schröers gezamenlijk verschillende reizen naar het Zwarte Woud en de Harz.

In 1926 vertrok het gezin Mügge uit Neuringe. Dit vertrek betekende niet het einde van hun vriendschap. Ze bleven levenslang contact met elkaar houden en zochten elkaar regelmatig op. Dit gold ook voor de in

die begin jaren geboren kinderen van de familie Mügge. De kinderen zijn ook regelmatig gefotografeerd door Ben Schröer.

Alvorens dit artikel te beëindigen met de stamreeks Schröer, volgt eerst een kort stukje over Nieuw-Schoonebeek in de Tweede Wereldoorlog en een anekdote over meester Schröer tijdens de april dagen in 1945.

Nieuw-Schoonebeek in de Tweede Wereldoorlog.

De Tweede Wereldoorlog is niet ongemerkt voorbij gegaan in Nieuw-Schoonebeek en dus ook niet aan An en Ben Schröer.

In de vroege morgen van 10 mei 1940 worden An en Ben, net als de overige de inwoners van Schoonebeek wakker van het gedreun van vliegtuigmotoren. Golven van vliegtuigen vliegen over vanuit het oosten. Later, die vroege morgen steken Duitse soldaten de grens bij Nieuw-Schoonebeek over. Moderne legerauto's vol met soldaten, gewapende motorrijders met zijspan en heel veel cavalerie, ruiters in eindeloos lijkende colonnes. Zij komen over de hoofdweg (nu: Europaweg) en dus langs het huis van meester Schröer. De colonnes gaan richting Oud-Schoonebeek en vandaar richting Coevorden. De inwoners van Schoonebeek staan langs de weg toe te kijken naar wat er allemaal langskomt.

Canadese militairen en wagens van het Rode Kruis gefotografeerd door Ben Schröer vanuit zijn woning. 6 april 1945.

In 1943 wordt Schoonebeek opgeschrikt als er een moordaanslag wordt gepleegd op N.S.B. burgermeester Bisschop. Deze wordt op 29 juli 1943 door twee mannen in zijn werkkamer in het

gemeentehuis doodgeschoten. Ook de controleur van de werkverschaffing, de fanatieke N.S.B'er B.H. Oostindiën wordt vermoord. Een derde slachtoffer is de distributieleider De Boer, die per toeval is geraakt.

Op de afgelegen boerderijen in de omgeving van Schoonebeek vonden tijdens de Tweede Wereldoorlog vele onderduikers een schuilplaats. Daar bood het veengebied goede vluchtmogelijkheden. Ondanks de nauwe familiebanden met de Duitse bevolking vlak over de grens, waren er relatief weinig inwoners van Schoonebeek lid van de N.S.B.

In de namiddag van 5 april 1945 verschijnen er Canadese tanks en pantserwagens aan de overkant van de grens ter hoogte van Neuringe. In de ochtend van 6 april 1945 overschrijden de Canadese troepen de grens en rukken op door Nieuw-Schoonebeek, naar Oud-Schoonebeek. De Canadese troepen komen van de zelfde kant en over de zelfde weg als de Duitse troepen die in 1940 door Schoonebeek trokken. Ben Schröer pakt die middag zijn camera en fotografeert vanuit zijn woning de Canadese troepen.

Zo direct na de bevrijding ontstonden er in een kleine gemeenschap als Nieuw-Schoonebeek, door de menselijke verhoudingen, wel eens merkwaardige situaties. Zo is over deze periode de volgende anekdote overgeleverd.

Nadat Schoonebeek door de Canadezen is bevrijd wordt de openbare orde gehandhaafd door de mannen van de Binnenlandse Strijdkrachten (B.S.). N.S.B'ers en diegenen die met de Duitsers hebben samengewerkt worden door hen opgepakt en gearresteerd. De openbare school in Oud-Schoonebeek en de rooms katholieke Gerardus Majellaschool in Nieuw-Schoonebeek fungeren als tijdelijke gevangenis. De B.S. is belast met de bewaking van de gevangenen.

Ben Schröer achter zijn beeldprojector. Jaren 1920.

Op de avond van de zesde april 1945 loopt meester Ben Schröer, hoofd van de Gerardus Majellaschool, nog even langs zijn school, waar die dag de Nieuw-Schoonebeker N.S.B'ers opgesloten zijn. De heer Zevenbergen, hoofd van de Openbare school in het dorp, is een van de gevangenen. Terwijl meester Schröer langs de school wandelt, gaat er een raam op een kier open en een hem niet onbekende stem roept fluisterend: "Och meester, bren oes toech een beettien water en wat speelkaarten!"

Het raam wordt weer dichtgedaan en meester Schröer realiseert zich dan, dat de gevangenen die dag waarschijnlijk nog niets te eten of te drinken gehad hebben. Hij haast zich naar zijn huis en vrouw, begaan met het lot van de N.S.B'ers, die voor hen beiden uiteindelijk ook allemaal bekenden zijn en maakt een grote pot koffie klaar. Met een dienblad met koffie en andere goede gaven spoedt meester Schröer zich terug naar zijn school. Daar wordt hij echter tegengehouden door meester van der Vinne, hoofd van de Hervormde School van Nieuw-Schoonebeek, die als B.S.er juist de wacht betrokken heeft. Meester Schröer, die uiteraard ook deze collega goed kent, loopt onvervaard door en zegt: "Och man, zet dat geweer weg. Je durft toch niet te schieten!" Vervolgens gaat hij de school binnen. Zo brengt in Nieuw-Schoonebeek het hoofd van de Katholieke school het hoofd van de Openbare school koffie, terwijl het hoofd van de Hervormde school op wacht staat!!

Stamreeks Schröer

- I. **Albert Schräer (Schräder)**, geboren Langen, Emsland, Nedersaksen (D) rond 1710, trouwt Lengerich St. Benedikt, Emsland, Nedersaksen (D) 31 januari 1739 met **Margaretha Ahleit (Grete) Geers**, geboren Langen, Emsland, Nedersaksen (D), gedoopt Lengerich St. Benedikt, Emsland, Nedersaksen (D) 30 maart 1710, dochter van **Meinert Geerdts en N.N.**
- II. **Jan Albert Schröer**, geboren Langen, Emsland, Nedersaksen (D), gedoopt Lengerich St. Bededikt, Emsland, Nedersaksen (D) 29 september 1741 (gedoopt als Albert Schräer), trouwt Lengerich St. Benedikt, Emsland, Nedersaksen (D) 21 mei 1763 met **Anna Margaretha Stroot**, geboren Langen, Emsland, Nedersaksen (D) gedoopt Lengerich St. Benedikt, Emsland (D) 22 januari 1744, dochter van **Meinert Stroot en Helena Rigterink**.
- III. **Bernhard Reinhard Schröer**, geboren Langen, Emsland (D), gedoopt Lengerich St. Bededikt, Emsland (D) 23 oktober 1765 (gedoopt als Berend Meinert Schröer), landbouwer, overleden Lindloh, Haren, Emsland (D) 24 juli 1846, begraven Rütenbrock, Haren, Emsland (D) 27 juli 1846, trouwt Wesuwe St. Clemens, Haren, Emsland (D) 22 juli 1794 met **Anna Catharina Schulte**, geboren Hilter, Lathen, Emsland (D) rond 1767, landbouwster, overleden Lindloh, Haren Emsland (D) 20 november 1853, begraven Rütenbrock, Haren, Emsland (D) 23 november 1853, dochter van **Bernard Schulte en Maria Schwanken**.
- IV. **Johan Gerhard Schröer**, geboren Lindloh, Haren, Emsland, Nedersaksen (D) 10 december 1798, gedoopt Rütenbrock St. Maximilian, Haren, Emsland, Nedersaksen (D) 10 december 1798, kolonist, landbouwer, overleden Lindloh, Haren, Emsland, Nedersaksen (D), begraven Rütenbrock, Haren, Emsland, Nedersaksen (D) 26 mei 1868, trouwt (1^e) Rütenbrock St. Maximilian, Haren, Emsland, Nedersaksen (D) 10 november 1829 met Anna Gesina Heller, geboren Schwartenberg, Haren, Emsland, Nedersaksen (D), gedoopt Rütenbrock, Haren, Emsland, Nedersaksen (D) 8 januari 1806, landbouwster, overleden Lindloh, Haren, Emsland, Nedersaksen (D) 4 augustus 1842, begraven Rütenbrock, Haren, Emsland, Nedersaksen (D) 6 augustus 1842, trouwt (2^e) Rütenbrock, Haren, Emsland, Nedersaksen (D) 24 september 1845 met **Margaretha**

Deijmann, geboren Dankern, Haren, Emsland, Nedersaksen (D) 5 mei 1813, gedoopt Wesuwe, Haren Emsland, Nedersaksen (D) 7 mei 1813, dienstmeid (1845), landbouwster, begraven Rütenbrock, Haren, Emsland, Nedersaksen (D) 6 april 1861, dochter van **Johann Wilhelm Deimann Tobben**, en **Maria Gesina Ross**.

- V. **Johann Heinrich Schröer**, geboren Lindloh, Haren, Emsland, Nedersaksen (D) 25 januari 1846, gedoopt Rütenbrock St. Maximilian, Haren, Emsland, Nedersaksen (D) 26 januari 1846, arbeider (1875), landbouwer, overleden Nieuw-Schoonebeek 28 december 1901, trouwt Dalen 23 juni 1875 met **Maria Gebina Többen**, geboren Odoorn 8 juni 1844, dienstmeid (1875), landbouwster (1884), overleden Nieuw-Schoonebeek 6 mei 1910, dochter van **Jan Berend Tobben**, arbeider (1844), landbouwer (1875) en **Wilhelmina Kramer**, landbouwster (1875).
- VI. **Johannes Bernardus (Ben) Schröer**, geboren Nieuw-Schoonebeek 2 september 1887, hoofdonderwijzer, overleden Almelo 28 juli 1957, begraven Nieuw-Schoonebeek 1 augustus 1957, trouwt Alkemade 1 augustus 1918 met **Henriëtte Anna Josephine (An) Immens**, geboren Dussen 6 juni 1892, onderwijzeres, overleden Coevorden 8 november 1984, begraven Nieuw-Schoonebeek 12 november 1984, dochter van **Karolus Franciscus Immens**, hoofdonderwijzer, en **Gijsberta Goverdina van Heeswijk**.

NB: De territoriale grenzen en benamingen in Duitsland hebben in de loop van de geschiedenis vele veranderingen ondergaan. In deze stamreeks zijn de plaatsen gelegen in Duistland vermeld met hun tegenwoordige geografische indeling.

Maurice Kruijk

Bronnen:

- 1) H.D. Minderhoud - Schoonebeek, de eeuwen door, De Spiker Schoonebeek, 1980.
- 2) <https://wiewaswie.nl/>
- 3) <https://data.matricula-online.eu/en/deutschland/osnabrueck/rutenbrock-st-maximilian/>
- 4) <https://data.matricula-online.eu/en/deutschland/osnabrueck/lengerich-st-benedikt/>
- 5) <https://www.cbgefamilienamen.nl/>
- 6) <http://www.oud-schoonebeek.nl/index.php/e-karst-jr/35-nieuw-schoonebeeks-historie>:
- 7) Wikipedia
- 8) Archief auteur.
- 9) Gesprek met N. Strik-Grin, Stadskanaal d.d. 15 juni 2018.
- 10) Gesprek met R. Tholen, Nieuw-Schoonebeek d.d.14 juli 2018.
- 11) <https://www.drentsarchief.nl/onderzoeken/beeldbank/zoeken/>
- 12) <https://www.delpher.nl/nl/kranten>
- 13) <https://www.grafschafter-schulgeschichte.de/em-24>
Schicksale im "Moor ohne Grenzen" - Wie Menschen diesseits und jenseits der Aa mit der Schule Neuringe verbunden waren. Von Horst Heinrich Bechtluft, Twist.

Toeval bestaat niet wordt wel eens gezegd. Ik had net mijn artikel over Ben Schröer afgerond toen ik werd gebeld door Leo van Bemmelen. Of ik op vrijdag 17 februari 2023 aanwezig wilde zijn bij de opening van een foto tentoonstelling in Assen. Hierbij werden ook foto's van Ben Schröer getoond. Daar hoefde ik natuurlijk niet lang over na te denken.

Het betrof een van de exposities uit de nieuwe serie exposities van De Mix Nederland, een initiatief van stichting Beeldmix samen met NS en ProRail, ondersteund door het Mondriaan Fonds en het Prins Bernhard Cultuurfonds. 12 musea, 12 NS stations, 12 steden. Dat is De Mix Nederland, een duo tentoonstelling waarin historische fotocollecties gebruikt worden als bron van inspiratie voor hedendaagse Nederlandse fotografen.

17 februari t/m 1 april 2023 – De Mix Nederland | Onherstelbaar vernieuwd – Johannes Bernardus Schröer (1887-1957) & Harry Cock (1952)

DE MIX NEDERLAND

ONHERSTELBAAR VERNIEUWD

JOHANNES BERNARDUS SCHRÖER (1887-1957) & HARRY COCK (1952)

WANNENR
Vrijdag 17 februari 2023

HOE LAAT
Opening om 15.30 uur
Inloop vanaf 15.00 uur

WAAR
Station Assen
Stationsplein 2, 9401LB Assen

Landgoed Overcingel
Oostersingel 27, 9401 JZ Assen
te zien van 17 februari
tot en met 1 april 2023,
van woensdag t/m zondag
tussen 12.00 en 16.00 uur

In het kader van De Mix Nederland, waarbij historische fotocollecties inspiratiebron zijn voor hedendaagse fotografen, opent op 17 februari de tentoonstelling Onherstelbaar Vernieuwd. Deze duo tentoonstelling zal zowel op station Assen als op Landgoed Overcingel van Stichting Het Drentse Landschap te zien zijn. Uitgangspunt voor deze Drentse editie is het werk van Johannes Bernardus Schröer (1887-1957), waarop fotograaf Harry Cock (1952) reageert met zijn werk.

Sonja van der Meer, directeur van Stichting Het Drentse Landschap: 'Het voormalige koetshuis van Landgoed Overcingel biedt in onze ogen een prachtig decor voor een expositie als deze. De samenwerking met Beeldmix, NS, Harry Cock en het Drents Archief heeft geleid tot een bijzondere expositie op een bijzondere locatie'.

Onherstelbaar Vernieuwd is onderdeel van De Mix Nederland, een serie tentoonstellingen in de twaalf provincies van Nederland. Op elke plek laat een andere hedendaagse Nederlandse fotograaf zich inspireren door een historische fotocollectie. Gedeputeerde Nelliëke Vedelaar zal de officiële opening verrichten op station Assen. Schrijver Marcel Möring schreef een tekst bij de tentoonstelling en de bijbehorende publicatie. Bij de opening draagt hij voor uit zijn werk.

Graag horen we uiterlijk 12 februari of je erbij kan zijn via rafaelphilippen@beeldmix.nl. Je bent van harte welkom!

Sonja van der Meer
Directeur Stichting Het Drentse Landschap

DRENTSE LANDSCHAP
BEELDmix.nl
HARRYCOCK.nl

Stichting
Het Drentse
Landschap

ProRail

NS

M

M

M

M

M

DRENTS
ARCHIEF

provincie
Drenthe

En zo vertrok ik dus op 17 februari 2023 naar Assen voor de opening van de tentoonstelling. De hedendaagse belangstelling voor het werk van Ben Schröer maakt duidelijk dat hij een bijzonder goede fotograaf was.

De Mix Nederland 'Het Landschap' is een duo tentoonstelling, die zowel op station Assen als op het Landgoed Overcingel te zien is. Uitgangspunt voor deze Drentse editie is het werk van Johannes Bernardus Schröer (1887-1957), waarop fotograaf Harry Cock (1952) reageert met nieuwe foto's van zijn hand. De tentoonstelling is van 17 februari t/m 1 april 2023 te zien in het Koetshuis van Landgoed Overcingel. De tentoonstelling is open van woensdag t/m zondag van 12.00 uur tot 16.00 uur.

Een impressie van de tentoonstelling op het station Assen. Foto auteur.

In Flevoland is een soort gelijke tentoonstelling van De Mix Nederland te zien. Deze tentoonstelling is te zien op twee locaties; op Station Almere Centrum en in Kunstlinie, Esplanade 10, 1315 TA, Almere. Een verrassende ontdekkingsreis door het Flevoland van toen en nu. Uitgangspunt voor deze Flevolandse editie is het werk van Ger Dekkers (1929 – 2020), waarop fotograaf Paul Brouns (1967) reageert met foto's van zijn hand. Te zien van 9 december 2022 t/m 9 april 2023.

Maurice Kruijk

Bronnen:

- 1) <https://www.drentslandschap.nl/de-mix-nederland-onherstelbaar-vernieuwd>
- 2) <https://kunstlinie.nl/de-mix-nederland/>

Regio overleg

Na een pauze van 2 jaar als gevolg van de corona beperkingen is het regio overleg weer opgepakt met een bijeenkomst op zaterdag 21 januari in Buurtcentrum Het Kardoes in Almere. Het regio overleg is een overleg met afgevaardigden van andere afdelingen, in dit geval met Amersfoort, Utrecht, Het Gooi, Amsterdam en Flevoland. Het doel van dit overleg is ervaringen uitwisselen en gezamenlijk activiteiten ontwikkelen om onze leden zo goed mogelijk te ondersteunen. Er is afgesproken dat we dit overleg maximaal twee maal per jaar organiseren.

In het werkplan van het hoofdbestuur wordt als speerpunt genoemd o.a. actieve kennisoverdracht in de vorm van een cursus stamboomonderzoek voor beginners en gevorderden. Een aantal afdelingen heeft hier in het afgelopen jaar ervaring mee opgedaan. De cursus is voor leden en niet-leden toegankelijk. Deze cursus was op zich succesvol, maar er kwamen wel een paar zaken aan het licht die nog opgelost moeten worden. Met name het genereren van publiciteit via huis-aan-huisbladen is moeilijk. En het kopen advertentieruimte is kostbaar. Andere mogelijkheden om onze activiteiten onder de aandacht te brengen van leden en vooral van niet-leden is het gebruik van social media, via de bibliotheek, via seniorenverenigingen en via welzijnsstichtingen in de diverse gemeenten. Ook is men van mening dat de PR functie in het hoofdbestuur de laatste jaren erg is verwaarloosd en de afdelingen hebben behoefte aan advies en ondersteuning op dit gebied. Het behouden van onze leden en het aantrekken van nieuwe leden is een hele klus, maar wel noodzakelijk om als vereniging te overleven. Hiervoor is een grote inzet van de afdelingsbesturen nodig. We zullen onze leden en vooral onze potentiële leden mee moeten opzoeken en dat kan door het organiseren van vrij toegankelijke workshops over stamboomonderzoek in de wijken of dorpen in de provincie. Het afdelingsbestuur is bezig samen met enkele vrijwilligers om een workshop samen te stellen die we dan nog in het voorjaar kunnen organiseren op een aantal plaatsen. Ook wordt in Almere gewerkt aan een cursus Stamboomonderzoek voor beginners. Ook het deelnemen aan beurzen (zoals in Almere en Dronten) brengt de NGV weer extra onder de aandacht en maakt weer nieuwe mensen enthousiast voor de genealogie. Andere afdelingen maken ook veel meer gebruik van communicatie via nieuwsbrieven, ook naar niet-leden. Afdeling Flevoland heeft op de afdelingswebsite een knop toegevoegd waarmee ook niet-leden zich kunnen aanmelden voor onze nieuwsbrief.

Ook andere afdelingen hebben moeite met het vinden van vrijwilligers voor bestuurstaken of andere vrijwilligerstaken binnen de vereniging. Het plaatsen van een oproep in een afdelingsblad helpt niet. Ook mensen persoonlijk benaderen op bijeenkomsten betekent dat je mensen die niet op een bijeenkomst komen ook niet kunt bereiken. Er wordt gesuggereerd mensen bestuurslid van 2 afdelingen te laten zijn. Dit zorgt voor praktische problemen, zoals te grote werkdruk en het is in de praktijk niet mogelijk om voor 2 afdelingen en even grote betrokkenheid te tonen.

Ook in andere afdelingen is het aantal bezoekers van lezingen en andere bijeenkomsten nog niet terug op het niveau van voor corona. Een directe oplossing hiervoor was niet voorhanden. Kritisch kijken naar het genereren van publiciteit moet hierin verbetering brengen.

Het volgende regio overleg wordt georganiseerd door afdeling Het Gooi (GOI).

Piet Peeters, secretaris

Inhoudsopgave

Agenda	2
Mutaties in het hoofdbestuur van de NGV.....	2
Nieuwjaarsbijeenkomst	3
Mw. Berna Veenboer over “Stolpersteine”	4
Gedicht van Mw. Berna Veenboer	6
Jaarverslag 2022	7
Ben Schröer – Schoolmeester en fotograaf	11
De Mix Nederland.....	24
Regio overleg	26
Inhoudsopgave	27
Bestuur	28
Redactie.....	28
Vooroudersprekuren.....	28

Bestuur

Willy van der Most	voorzitter
Piet Peeters	secretaris en 2-de afgevaardigde
Maurice Kruijk	penningmeester
Wim Sijes	webredacteur en 1-ste afgevaardigde
Lidy Kutschruiter	lid en notulist

Coördinatoren:

Peter Bedeker	Coördinatie en organisatie Voorouderspreekuren.
Antoinette Timmermans	Planning en organisatie lezingen en excursies.

Redactie

Maurice Kruijk
Piet Peeters

Voorouderspreekuren

Almere

Peter Bedeker
Antoinette Timmermans
Piet Peeters
Joop Campfens
Geert Baas

Emmeloord

Willem Braam
Jaap van Woudenberg
Harry Kramer

Kampen

Neel Wijshake

Lelystad

Jonny Serno
Maurice Kruijk

Swifterbant en Dronten

Fred van der Zwan
Antoinette Timmermans